

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI
Fakulta textilní

ČERNÝ KOCOUR - DÁMSKÁ KOLEKCE

Bakalářská práce

Studijní program: B3107 - Textil
Studijní obor: 3107R006 - Textilní a oděvní návrhářství
Autor práce: **Barbora Nalezinková**
Vedoucí práce: Mgr. A. Zuzana Veselá

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Barbora Nalezinková**
Osobní číslo: **T12000096**
Studijní program: **B3107 Textil**
Studijní obor: **Textilní a oděvní návrhářství**
Název tématu: **Černý kocour - dámská kolekce**
Zadávající katedra: **Katedra designu**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

- 1) Prostudování tvorby Edgara Allana Poa se zaměřením na povídku Černý kocour, dámská kolekce o pěti modelech.
- 2) Rozbor inspiračních zdrojů, rozpracování vybrané povídky pomocí autorské ilustrace.
- 3) Tvorba návrhů kolekce s vyvzorováním jednotlivých desénů pro techniku tisku na textilií.
- 4) Realizace kolekce, stříhová konstrukční modelace.
- 5) Fotodokumentace.

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy: 25

Forma zpracování bakalářské práce: tištěná

Seznam odborné literatury:

GODOY, By Tiffany a Keiko Hirayama EDITED BY IVAN VARTANIAN.

Tokyo street style: fashion in Harajuku. London: Thames, 2008. ISBN

978-050-0514-030

DIGITALIS,R.: Goth: magická stránka temné kultury. Vyd. 1. Praha: Volvox Globator, 2009, 374 s. ISBN 978-80-7207-744-1

LIPOVETSKY,G.: Říše pomíjivosti: móda a její úděl v moderních společnostech. V českém jazyce vyd. 1. Překlad Martin Pokorný. Praha: Prostor, 2002, 446 s. Střed, sv. 46. ISBN 80-726-0063-X

POE,E.A.: Jáma a kyvadlo a jiné povídky. Praha: Dobrovský, 2013, 375 s. Omega (Dobrovský). ISBN 978-80-7390-011-3

Vedoucí bakalářské práce:

Mgr. A. Zuzana Veselá

Katedra designu

Datum zadání bakalářské práce: 6. října 2014

Termín odevzdání bakalářské práce: 14. května 2015

Ing. Jana Drašarová, Ph.D.
děkanka

Ing. Renata Štorová, CSc.
vedoucí katedry

V Liberci dne 2. března 2015

Prohlášení

Byla jsem seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědoma povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím mé bakalářské práce a konzultantem.

Současně čestně prohlašuji, že tištěná verze práce se shoduje s elektronickou verzí, vloženou do IS STAG.

Datum: 11.5. 2015

Podpis:

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala své vedoucí MgA. Zuzaně Veselé za odborné vedení a pomoc při zpracování této bakalářské práce.

Dále děkuji svým spolužákům za cenné rady při tvorbě stříhů a zkompletování všech dílů.

V neposlední řadě patří velký dík mé rodině za psychickou a finanční podporu.

Abstrakt

Tato bakalářská práce je utvořena na podstatě hororové povídky od Edgara Allana Poea. Na tomto principu je postaveno 5 oděvů, jejich siluety jsou navrženy na základě subjektivních pocitů, které autorka kolekce po přečtení povídky získala. Kolekce je doplněna o serigrafii autorské ilustrace. V práci je popsán celý postup zhotovení kolekce se souhrnem fotodokumentace.

Klíčová slova

Edgar Allan Poe, horor, povídka, tisk, serigrafie, kostým, ilustrace, oděv

Abstract

This Bachelor thesis is formed on substantially the horror story of Edgar Allan Poe. On this principle is based 5 clothes, their silhouettes are designed on the basis of subjective feelings, which the author of collection gets after reading the story. The collection is complemented by creative serigraph illustrations. The work describes the process of making the collection with a summary of the photographs.

Key words

Edgar Allan Poe, horror, story, serigraph, costume, illustrations, clothes

Obsah

1. Úvod.....	9
2. Život a tvorba Edgara Allana Poea	10
2.1. Důležité události spojené s dobou E. A. Poeova života.....	10
2.2. O životě Edgara Allana Poea	12
2.3. Literární díla Edgara Allana Poea.....	14
2.4. Horor jako literární žánr	16
3. Rozpracování povídky Černý kocour.....	18
3.1. Popis povídky	18
4. Analýza techniky tisku	20
4.1. Sublimační tisk	20
4.2. Serigrafie.....	20
5. Autorská ilustrace.....	21
5.1. Příprava šablony na tisk.....	25
5.2. Průběh tisku na materiál	26
6. Realizace kolekce.....	28
6.1. Návrhy modelů	28
6.2. Popis kolekce	29
6.3. Použitý materiál.	32
6.4. Stříhová konstrukční modelace	33
7. Výsledná fotodokumentace	48
7.1. Model číslo 1	48
7.2. Model číslo 2	53
7.3. Model číslo 3	57
7.4. Model číslo 4	61
7.5. Model číslo 5	65
8. Závěr.....	68

9. Seznam použitých zdrojů:	69
-----------------------------------	----

1. Úvod

Celá bakalářská práce je napsána a utvořena pro vybrané téma Černý kocour – dámská kolekce. Hlavním cílem je dosáhnout podobného efektu na ušitých modelech jako při čtení povídky Černý kocour od Edgara Allana Poea, kterou Vám tato bakalářská práce nastíní.

V podkapitolách se bakalářská práce zabývá životem Edgara Allana Poea a obdobím ve kterém žil. Další základní myšlenkou je horor jako literární žánr, jeho rozvoj a vznik. Důležitou součástí práce je i smýšlení Edgara Allana Poea při tvorbě povídek.

Záměrem je vytvořit kolekci propojenou autorskými ilustracemi na dané téma pomocí vybrané techniky, techniky tisku, a proto je zde také krátce popsáno na jakém principu serigrafie funguje.

Práce bude doplněna souborem fotografií dokumentujících zrealizované oděvy.

2. Život a tvorba Edgara Allana Poea

2.1. Důležité události spojené s dobou E. A. Poeova života

Na území Spojených států v letech 1801 až 1809 vzkvétala pod vládou Thomase Jeffersona demokracie. Jefferson apeloval na Američany, aby byli tolerantní, protože politická intolerance je stejným zlem jako náboženská nesnášenlivost. Zasloužil se o koupi Louisiany od Francie, tato oblast má rozlohu 2 140 000 km² a stála 15 milionů dolarů.

Americká kolonie vyhrála svou nezávislost, ale spory s Británií zapříčinily další vojenský konflikt. Válka od roku 1812 až 1814 přispěla nejen k rozvoji republiky, ale i k rozvoji, zvýšení hrdosti, sebevědomí a vědomí amerických občanů. Tyto pocity se odrazily u autorů jako je W. Irving a J. F. Cooper. Ke stabilizaci země přispěla Monroeova doktrína vyhlášená prezidentem Jamesem Monroem. Podle této politické doktríny nemají Evropské mocnosti právo kolonizovat a zasahovat na území Ameriky.

Bezprostředně po válce za nezávislost začali Američané tlačit zpět své hranice na západě a severozápadě. Hranice omezovali životy Američanů. Obvykle máme v podvědomí, že hranice byly jenom na západě, ale roku 1800 zahrnovaly území na severovýchodě přes Apalačské pohoří, Mississippi a Ohio. Hraniční osadníci byli odvážní muži, průkopníci a myslivci. Byli následováni zemědělci, lékaři, obchodníky, mechaniky a dalšími, kteří se usadili natrvalo. Tito lidé byli předchůdci pozdějšího prezidenta Abrahama Lincolna, který se narodil v Kentucky v roce 1809. V roce 1830 byla polovina Američanů vychována v prostředí, kde chyběly zachované tradice a konvence. Hranice překročilo mnoho lidí, od charakterních až po zločince. Mnoho problémů bylo způsobeno neustálými boji s indiány. Často s nimi bylo hrubě zacházeno, nakonec byli systematicky vyhubeni. V roce 1830 byl podepsán zákon o přesunu indiánů na západ tehdejším prezidentem Andrew Jacksonem. Tento zákon se nazýval Indian Removal Act. Ve výsledku byli téměř všichni Indiáni z východu Mississippi přestěhováni do oblastí rezervací k tomu určených na území dnešní Oklahomy.

V polovině devatenáctého století dosáhlo kontinentálně USA současných rozměrů, v roce 1845 se připojil Texas a vítězství v Mexické válce v roce 1848 přineslo do spojených států nejen Kalifornii, ale i obrovský prostor mezi ní a Texasem s názvem Nové Mexiko, které současně zahrnuje Nevadu a Utah.

V devatenáctém století byly prohlubovány ekonomické a sociální rozdíly mezi průmyslovým severem a zemědělským jihem Ameriky s bavlnou, tabákem a výrobou cukru podporované systémem otroctví. Již v roce 1786 George Washington, první prezident Spojených států, řekl. Že si přeje, aby bylo otroctví zrušeno. A v roce 1819 Thomas Jefferson psal, že se třese pro svou zemi, při pomýšlení, že bůh je spravedlivý.

Nejdůležitějším rysem amerického otroctví bylo černé otroctví. Černí otroci byli násilně dovezeni z Afriky. Nové potíže vznikly po problému, zda zavést otroctví na nově získaná území. Živý obraz nelidských podmínek v otroctví byl popsán ve slavném románu *Uncle Tom's Cabin* od Harriet Beecher Stowe. Během roku bylo zveřejněno 300 000 výtisků. Tato přesvědčivá kniha nepochybně podporovala abolicionisty a prohloubila averze vůči starému otrokářskému systému mezi všemi demokratickými Američany.

V devatenáctém století vznikly ve Spojených státech dvě demokratické strany, Republikánská a Demokratická. Republikánská strana byla založena v roce 1854, byla proti otroctví a zachování silné centralizované federální politiky, což představovalo progresivní funkce v politice USA. Na druhé straně Demokratická strana zastoupena velkými vlastníky půdy a plantážníky sleduje konzervativní politiku.

Předtím než Lincoln 1809 – 1865 kandidát mladé republikánské strany nastoupil do úřadu jako prezident, opustilo jedenáct jižních států Unii a vytvořilo konfederaci států amerických. Lincoln sám váhal nad zrušením otroctví, byl hluboce pokořen občanskou válkou, která vypukla v roce 1861. Rozhodujícím momentem občanské války byla Lincolnova Emancipation Proclamation z 1863, kde prohlásil všechny černé otroky za volné. Pět dní po konečném vítězství severní armády vedené Ulysses Grantem byl Lincoln při oslavě v divadle zastřelen.

Literatura na začátku 19. stol. reagovala na racionalismus, důraz se začal klást spíše na obraznost a citovost než na rozumové založení, tento směr se nazývá romantismus. Za počátek literárního romantismu je považována Anglie. [1], [8]

2.2. O životě Edgara Allana Poea

Když nahlédneme do života Edgara Allana Poea, zjistíme, že měl velmi hektický, zajímavý, smutný a neobvyklý život. Edgar Allan Poe se narodil 19. 1. 1809 v Bostonu do rodiny kočovných herců. Byl básníkem, povídkářem, kritikem a esejistou. Už ve dvou letech se stal sirotkem, jeho matka zemřela na tuberkulózu v bídě a opuštěná svým manželem. Po této události se ho ujala britská rodina Allanových, která ho ovšem nikdy neadoptovala. Allanovi dali Poa na studie do Skotska a Anglie roku 1815. Nejprve docházel na internátní školu v Londýně a posléze navštěvoval školu ve Stoke Newingtonu, tato škola byla částečně popsána v jeho povídce *William Wilson* z roku 1839. V roce 1820 se vrátil do Richmondu k Allanovým, kde studoval latinu a francouzštinu. Protože byl Poe nadaný, nechal se zapsat na University of Virginia v Charlottesville. Brzy však musel ze školy odejít, protože jeho otčím, bohatý podílík tabákové společnosti, za něho nechtěl platit dluhy. Dále vstoupil pod falešným jménem do armády spojených států a na vojenskou univerzitu ve West Pointu jako kadet. Z obou zařízení byl pro záměrné neplnění svých povinností a úmyslnou nekázeň propuštěn, tudíž zůstal závislý sám na sobě. Během služby v armádě vydal několik sbírek básní.

Jediným světlem jeho života se stala jeho sestřenice, do které se zamiloval u své tety paní Clemmové, kde v Baltimoru bydlel od 1831 do 1835. Dívku si později vzal za manželku. V Baltimoru viděl na vlastní oči oběti cholery a své hrůzné zážitky v náznaku vepsal do povídky *Maska červené smrti* (1842). Roku 1835 se vrátil do Richmondu, kde pomáhal nakladateli Whiteovi vydávat měsíčník *The Southern Literary Messenger*, do něhož zároveň psal povídky a recenze. Byl schopný redaktor, dokázal několikanásobně zvýšit počet předplatitelů, v literárních recenzích se mu dařilo překonávat kritické předsudky, které byly běžné ještě dlouho po jeho smrti. Během svého působení v Messengeru trpěl bídou, sužovali ho deprese, pil a žil v neustálé předtuše nadcházejícího šílenství. Stejný problém se opakoval, když redigoval časopis *The Gentleman's Magazine*, pozdější *Graham's Magazine*. I přesto, že v redakci pracoval kolem 15 hodin denně, nezajišťoval mu jeho plat živobytí a musel si ještě přivydělávat psaním povídek a básní. V tomto období vydává například *Dobrodružství Arthura Gordona Pyma* (1838) a *Grotesky a arabesky* (1840). Své deprese léčil alkoholem a opiem.

29. 1. 1845 vyšel v časopise *Evening Mirror* Poeův *Havran*, který se okamžitě stal nejpopulárnější americkou básní.

Poeova žena zemřela velmi mladá na tuberkulózu roku 1847, to Poa zcela vyčerpalo. Ještě dva roky se lopotil po redakcích, živořil, pořádal veřejné přednášky o poezii, hrubě a zbytečně napadl své nejlepší přátele, málem se zasnoubil se dvěma ženami najednou, pije a chátří duševně i tělesně. Okolnosti jeho smrti nejsou zcela známy, 3. 10. 1849 byl nalezen v bezvědomí na ulici v Baltimoru a převezen do nemocnice, kde po čtyřech dnech zemřel. Pohřeb se konal na presbyteriánském hřbitově v Baltimoru, účastnili se ho jen čtyři lidé.

Kvůli nekrologu R. W. Griswolda, kde zveličoval temné stránky Poeova života a padělal dokumenty svědčící v jeho neprospěch, panovala legenda o alkoholikovi, narkomanovi, bohémském cynikovi a zvráceném erotikovi. Díky tomu se zcela do pozadí odsunul převratný význam pro vývoj moderní poezie a povídky. Prvního uměleckého ocenění Poeova díla došla ve Francii zásluhou Ch. Baudelaira, který díla skvěle přeložil, a tím vytvořil představu o dokonalém éterickém básníkovi, o aristokratovi ducha, kterého ušlapal dav, o mučedníkovi krásy, jehož zabila barbarská Amerika. Odtud pronikla Poeova tvorba nejen do Evropy, ale i zpět do Ameriky. [2], [3], [4]

2.3. Literární díla Edgara Allana Poea

Všechny Poeovi básně mají především melancholické ladění, podle autora smutek a melancholie jsou nejpoetičtější duševní stavy. Velký důraz je kladen na sugestivnost obrazů, zvukovou stránku, symbolické vyjádření. Používá romantických prostředků (záhadnost, šero, podzimní a zimní motivy, smutek, úvahy o smrti). Úsilím o čistou poezii a řečí symbolů přispěl k vývoji moderní, zvláště symbolistní poezie. Svou básnickou metodu důkladně vysvětlil v eseji *Filozofie básnické skladby* (1846) a v dalších esejích, kde klade velký důraz na racionální dedukci.

Ve *Filozofii básnické skladby* Poe detailně analyzuje vznik Havrana. Jeho teorie spočívá v téměř matematickém výpočtu nejefektivnějších básnických prostředků, zároveň buduje svou dedukci z axiomů zakládajících se na jakémsi obecném či veřejném mínění. Například se ptá, kdo by to měl říkat, zdali zvíře a proč ne papoušek, když umí mluvit. Ale ten se nehodí, vhodnější je havran, protože je symbolem podsvětí, temna a tajemna. Tvořil na základě racionálního principu, přesně rozdělujícího množství smutku, melancholie, tragické ironičnosti apod. Svár mezi emocemi a hlubokým analytickým uvažováním. Nejprve si určí, z jakého oboru příběh bude, zvolí veselé nebo smutné téma a jeho délku. Hledá vhodný refrén, založený na opakování. Nechce, aby celé dílo bylo jednotvárné, snaží se obměňovat souvislosti. Používá výstižné a úderné slovo. Kombinuje události tak, aby byly co nejpůsobivější. Poukazuje na relativitu, rozum a vášně si neodporují, naopak se podporují.

Jako povídkář stojí Poe u zrodu několika žánrů. Detektivní příběhy, které se zakládají na odhalení vraha, čisté dedukci a logické analýze. To dokládají povídky *Zlatý brouk* z roku 1843, *Vraždy v ulici Morgue* a *Odcizený dopis* z roku 1845. K základům hororu přispěl Poe povídkami plnými děsu a hrůzy, kde často vystupuje na dvě části rozpolcená postava, vypravěč a jeho vědomí. Patří sem například povídky z roku 1842 *Jáma a kyvadlo* a *Maska červené smrti*, *Pád do Maelstromu* z roku 1841 nebo *Sud vína Amontilladského* 1846. Za průkopníka hororu je považována povídka *Zánik domu Usherů* vydaná v roce 1839. Aktivně se věnoval i přírodovědným, technickým oborům a pseudovědám oblastem, vznikly proto například povídky *Rozhovor Eirose s Charmionem*, *Příběh rozeklaných hor*. Předzvěští moderních příběhů science fiction je povídka *Von Kempelen a jeho objev* z roku 1849.

Muž, který se rozpadl z roku 1839 a *O šízení jakožto o exaktní vědě* z roku 1843, tyto povídky dokládají skutečnost, že Poe byl i humorista. [4]

2.4. Horor jako literární žánr

Horor je populárním literárním žánrem zaměřeným na vyvolávání pocitů hrůzy, strachu a napětí. Horor je obvykle definován z hlediska estetického, jako silně emotivní příběh, vyvolávající zejména pocity strachu, děsu, úzkosti apod. K typickým postavám žánru patří některé archetypy využívané s různým přístupem dodnes, například monstrum, upír, vlkodlak, šílený lékař, duch, démon. Nově se objevili psychopat, zombie, sériový vrah, zlé dítě, antikrist. Tradiční horor často využívá opuštěná místa, ruiny, osamělé domy, hřbitovy jako ideální prostředí, které je většinou mimo moderní svět. Tato místa vystihují odtržení od reality, vstup do tajemna a mají většinou svou vlastní, zvláštní životnost. Pravidelně se vyskytující motivy v hororech, např. rozpad, degenerace, mutace, metamorfóza, schizofrenie, nevydařený experiment, okultismus, magie, jiná rasa, nadpřirozené bytosti atd. Často se objevují i motivy z jiných žánrů jako je detektivka, thriller a sci-fi, např. masové vraždy, zločin, invaze bytostí z vesmíru. Silná emocionalita hororu pracuje se strachem z neznáma, způsobeným zejména převrácením normálních vztahů, vpádem iracionálna do každodenního dění. Pro způsob vyprávění je typické použití tajemství, znejasňování prostřednictvím nezřetelných náznaků a nápověd, náhlé a šokující zakončení. V průběhu vývoje žánru se postupně hrůza z ohrožení hrdiny monstry z vnějšího prostoru přesunuje k psychickým úchylkám. Z hlediska rozsahu má horor formu povídkovou a románovou, jejichž éry se střídají a stojí v určitém protikladu. Oproti gotickému románu, jako předchůdci hororu, spočívá tradice hororu v povídce, která umožňuje soustředění na jednu hutnou dějovou linii, dovedenou k překvapivému konci, na jednotlivce a subjektivitu. Románová podoba hororu je širší, soustřeďuje se na lidskou komunitu a neumožňuje vždy celistvý zážitek, což může být u žánru, založeném na vyvolání emocí na závađu.

Příběhy vzbuzující hrůzu se objevovaly již ve starých mýtech, typický strašidelný příběh v literatuře je zrodem až 18. století. Hlavními zdroji moderního hororu jsou knížky lidového čtení, gotický román a tvorba některých německých romantiků jako je E. T. A. Hoffmann a jeho román *Řáblův elixír* vydaný v roce 1815. Celý počátek žánru je nutno hledat v díle anglických prozaiků, kteří navázali na gotický román a schematickou látku podstatně prohloubili. Vytvořili postavy, které se staly žánrovými archetypy: monstrum z *Frankensteina* od M. W. Shelleyové a upíra od J. W. Polidoriho ve stejnojmenné povídce *Upír*. Principů žánru se dotkli i někteří významní autoři obecné literatury V. Hugo, W. Scott, E. Brontëová, G. de Maupassant. Prvním klasikem žánru je

Edgar Allan Poe, jehož povídky *Ligeia* z roku 1838 a *Zánik domu Usherů* z roku 1839 mají všechny podstatné rysy hororu. Poe především pracuje s hrůzou jako s jednotnou atmosférou díla vycházející z náznaků, dojmů a subjektivní nálady. Objevil rovněž psychologický základ působení děsu. Jeho přístup ovlivnil celé generace autorů a dal hororu základní směr. Poněkud jinak než Poe k vznikajícímu žánru přistoupil jiný Američan N. Hawthorne v díle *Dům se sedmi štíty* z roku 1851, které je založeno na neomezené fantazii a alegorii. V dalších generacích v USA se prosadil například novinář A. Bierce se sbírkou z roku 1893 *Může se tohle stát?*. [3]

3. Rozpracování povídky Černý kocour

3.1. Popis povídky

Povídka Černý kocour je vypravování muže, který chce stručně, jasně a bez vysvětlování vyličit svůj příběh, ještě před svou smrtí, ke které byl odsouzen za svůj hrůzný čin, aby ulehčil své duši. Jeho celoživotním koníčkem byla láska ke zvířatům, kterou sdílel se svou ženou. Proto měli doma mnoho zvířat, opičku, psa, zlaté rybky, králíky, ptáky a černého kocoura.

Kocour byl neobyčejně krásným, velkým a bystrým zvířetem. Jmenoval se Pluto a byl oblíbeným miláčkem svého pána, který ho sám krmil a Pluto za ním chodil, kamkoli se hnul. Vypráví o jeho kamarádství s kocourem, které trvalo několik let. Z muže se časem stává alkoholik. Začíná být nevrlý, podrážděný a bezohledný, jeho zloba vrcholí v nekontrolovatelné záchvaty vzteku. Hrubě hovořil se svou ženou a hrozil jí i násilím. Jeho zvířata pocítila též změny jeho nálad, jediný koho se toto chování zatím nedotklo, byl Pluto, netrýznil ho jako opičku, králíky a psa. Konečně, když jeho závislost postoupila, i kocour okusil následky jeho špatné nálady.

Jednou, když se muž vracel z hospody a Pluto byl už starší a popudlivější, usmyslel si, že se mu kocour vyhýbá a to ho rozzuřilo, popadl kocoura a ten ho celý poděšený poškrábal. To muže dohnalo k šílenství a s rozmyslem vyrval Plutovi oko z důlku. Ráno, muž krátce a lehce zpytoval svědomí. Brzy však všechny výčitky utopil ve víně. Mezitím se kocour pomalu zotavoval a chodil po domě jako dřív, avšak před mužem prchal. Nejprve byl muž stále zarmoucen svým hrůzným činem, ale po čase začínal mít na kocoura vztek. Alkoholový opar mu zahaloval mozek i mysl a schválně chtěl nadále trýznit svou duši výčitkami a ukojit svou perverzitu.

Jednoho dne dal kocourovi chladně smyčku kolem krku a pověsil ho na větev, s výčitkami a slzami v očích. V noci pak celý jeho dům vyhoří a k údivu všech zůstane stát jen jedna stěna, na které jako by byla vtisknutá podobizna velkého černého kocoura s bílou čmouhou kolem krku. Muž si celé toto zjevení vysvětluje tak, že když ho někdo chtěl probudit před plameny, tak uřízl kocoura ze stromu a hodil ho do okna, kde působením plamenů a čpavku ze zdechliny vznikla vypouklá kresba na zdi.

Měsíce po události se muž nemohl zbavit divného pocitu a myšlenek na kocoura, dokonce svého činu začal litovat. Nakonec se rozhodl sehnat kocoura nového. Jednou když muž seděl v hospodě, uviděl něco černého na sudu, zjistil, že jde o černého, velkého a krásného kocoura, úplně podobnému Plutovi. Avšak Pluto neměl ani jeden bílý chloupek a tenhle měl velkou bílou skvrnu. Kocour předl a lísal se k němu a tak se muž rozhodl vzít si ho domů, kde ihned zdomácněl a stal se miláčkem jeho ženy. Uplynulo několik týdnů a muž začal cítit nevylicitelný hnus a odpor ke kocourovi, jednoho rána zjistil, že kocour nemá jedno oko jako Pluto. Proto ho jeho žena milovala ještě víc. Čím větší odpor měl muž ke kocourovi, tím větší náklonnost měl kocour k muži, stále ho sledoval, pletl se mu mezi nohy, byl s ním všude, zahrnoval ho lichocením a to mu bylo odporné. Celou dobu byl muž uchvácen touhou ho zahubit, ale zdržovala ho vzpomínka na jeho první zločin a hlavně strach ze zvířete. Avšak přišel den, kdy ho žena upozornila na bílou skvrnu kolem krku, a v tu chvíli muži probleskla hlavou představa předmětu, jasného tvaru, šibenice.

Od té doby muže sužovali děsivé sny a nesnesitelné útrapy. Mužova nevrlost vzrostla v nenávist ke všem věcem a živým tvorům. Nejvíce trpěla jeho žena, která si nikdy nepostěžovala, i když vytrpěla všechny jeho výbuchy zuřivosti. Po všech těchto událostech obývali sklep starého domu. Jednoho dne ho žena doprovázela po schodech dolů, a za mužem běžel i kocour, aby ho porazil. To v muži podnítilo šílenství, a tak pozdvihl sekeru a chtěl s ní kocoura udeřit, neudeřil. Sekeru zaťal do hlavy své ženy, byla namísto mrtvá. Muž se ihned vzpamatoval a začal přemýšlet, kam by mohl mrtvolu nebohé ženy schovat. Ve sklepě byl nedávno zazděný falešný krb, muž ho rozboural, vložil tam tělo a celé dílo jednoduše zazdil a omítnul. Po těchto událostech se konečně v klidu vyspal a odpočinul si s čistým svědomím, protože kocour zmizel. Nevrátil se ani v následujícím čase. Za několik dní přišla policie kvůli výslechu, muž byl úplně v klidu, dokonce byl nadšený, jaký úžasný úkryt vymyslel. Při odchodu policii upozorňoval na pevné a skvělé zdi domu, poklepával na místo, kde byla žena zazděna. Náhle se z toho místa ozval šílený zdouhavý výkřik, policie tuto část zdi ihned rozebrala a našla zde tlející mrtvolu ženy s černým kocourem na hlavě s rudou rozevřenou tlamou. Zazdil netvora do hrobu. [5]

Celá povídka působí tajemným a hrůzostrašným dojmem. Konec povídky je otevřený, což umocňuje temnou atmosféru, nikdo neví, co černý kocour představuje, může to být nějaký démon či jiné mytické stvoření. Příběh je vyprávěn v ich formě, cholerický muž představuje svou měnící se lásku ke zvířatům, která je nakonec zahalena alkoholem.

4. Analýza techniky tisku

4.1. Sublimační tisk

Sublimační neboli přenosový tisk je dnes nejužívanější metodou. Disperzní barvivo se natiskne na papírový podklad. Následně po natisknutí se papír přiloží na textilii. Pomocí lisu, při zvýšené teplotě od 180 – 220 °C a přítlaku 2 – 20 kPa po dobu 30 – 60 s, přejde barvivo do plynné fáze a přenesení se podle vzoru do hloubky textilie. [6]

4.2. Serigrafie

Serigrafie je umělecká grafika prováděná tiskem přes síto. Hlavním principem sítotisku je protlačování barvy sítím vykrytým šablonou. Síťovina je natažena na hliníkovém rámu, nese šablonu. Šablona, která zabraňuje pronikání barvy v místech, jež mají zůstat nepotřesená, je uchycena na síťovině. Barva se sítím protlačuje gumovou těrkou. K tisku se používají speciální sítotiskové barvy matové nebo lesklé. Tisk aplikujeme ručně na jednoduchém stolním zařízení nebo pomocí tiskových poloautomatů či automatů. Šablony se rozlišují podle způsobu zpracování na přímé a nepřímé. „Přímé šablony jsou vytvářeny přímo v hmotě síta, kdežto šablony nepřímé jsou utvořeny mimo síto a jsou na něj připevněny až dodatečně. K přímým šablonám patří metoda vykrývání netisknoucích partií studeným kličem (vodním roztokem etylcelulózy), pak hovoříme o obkřývané serigrafii, nebo metoda serigrafické rezerváže, jejímž výsledkem je tzv. vymývaná serigrafie. Při vymývané serigrafii se kresba na sítu provádí mastnou litografickou křídou nebo tuší. Hotová kompozice je pak v celé ploše síta překryta vrstvou vodního kličového roztoku. Vymytím mastné kresby terpentýnovou silicí zůstanou v souvislé kličové vrstvě odhalena jen místa určená k tisku. Nepřímé šablony jsou vyřezávány buď z papíru, nebo z umělohmotných fólií a poté lepeny na síto. Tímto způsobem vzniká vyřezávaná serigrafie. Rozvoj reprodukčního sítotisku vnesl i do serigrafie využití fotomechanických metod, jež jsou podstatou fotoserigrafie. Nejčastěji se jedná o kopírování předloh. Kresba provedená na průhledném materiálu je osvětlením přenesena na síto s fotocitlivou vrstvou, která se po namočení do vody na neosvícených, kresbou krytých místech odplaví, kdežto partie osvícené se po nasáknutí vodou stanou neprostupnými. Fotoserigrafie svými přednostmi postupně nahradila všechny výše popsané typy tvorby sítotiskových šablon i v uměleckém sítotisku a je dnes nejpoužívanější metodou.“ [7]

5. Autorská ilustrace

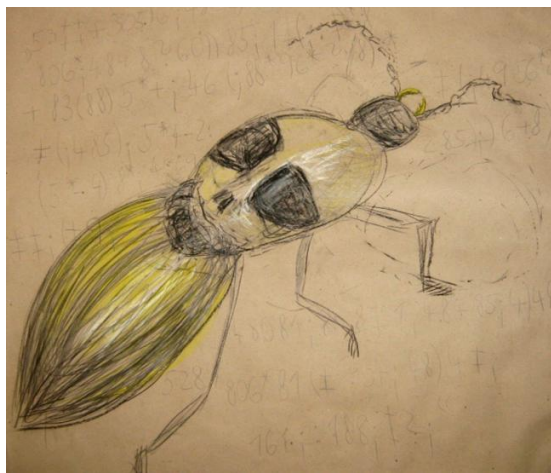
Pro ucelení námětu se kresebně rozpracovalo několik subjektivně nejzajímavějších vybraných povídek od Edgara Allana Poea. Jsou to povídky Zlatý skarabeus (Obr. 3), Červená smrt (Obr. 2), Zrádné srdce (Obr. 4), Černý kocour (Obr. 1). U povídky Černý kocour je vidět nejživější rukopis a proto byla vybrána právě tato povídka.

Obrázek 1: Černý kocour

Obrázek 2: Červená smrt

Obrázek 3: Zlatý skarabeus

Obrázek 4: Zrádné srdce

Ke konečnému výsledku šablony pro tisk se ilustrativně a detailně zpracovaly důležité okamžiky a postavy příběhu (Obr. 5 – 13). Ze škály obrázků byly vybrány základní tři, které zobrazují motiv kocoura, který je hlavním symbolem povídky. Aby mohlo být využito jedno univerzální síto o formátu 68x68, byl zjednodušen jeden kocour, tak aby se při tisku mohl s posunem překrývat jinou barvou. Na síto byl připraven jeden celý velký kocour (Obr. 14) a jeho menší verze bez nohou a ocasu (Obr. 15).

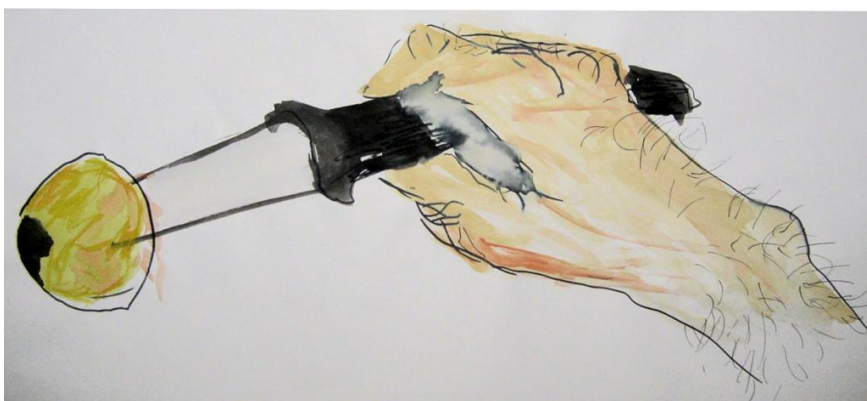
Obrázek 5: Rodina se zvířaty

Obrázek 6: Muž holdující alkoholu

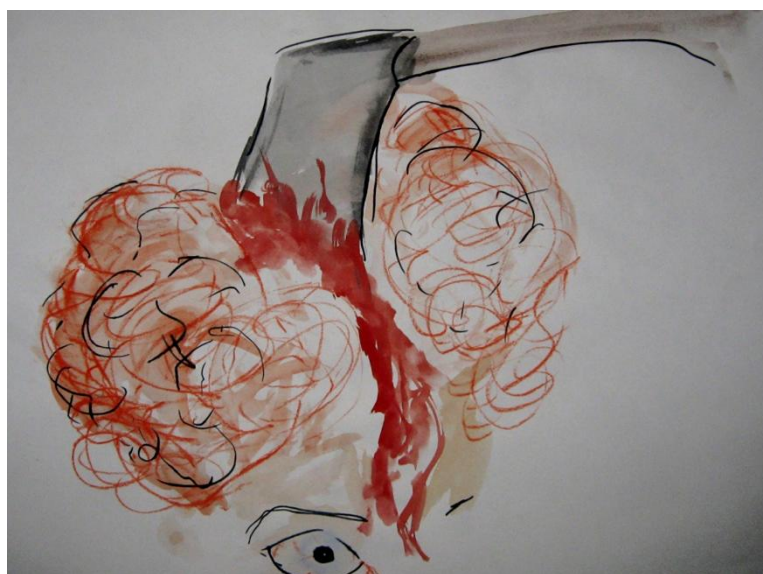
Obrázek 7: Motiv alkoholem opojného muže

Obrázek 8: Motiv vypíchnutého oka

Obrázek 9: Motiv oběšený kocour

Obrázek 10: Motiv zabité ženy

Obrázek 11: Motiv kocoura

Obrázek 12: Motiv kocoura

Obrázek 13: Motiv kocoura

5.1. Příprava šablony na tisk

Po úvaze jakou technologii tisku použít, byla zvolena fotoserigrafie. Vybraná předloha z výše uvedených ilustrací byla vyčištěna v Adobe Photoshopu CS6. Čistý vzor (Obr. 14, Obr. 15) byl celý převeden do stoprocentně černé barvy ve CMYK kvalitě a vytisknut na pauzovací papír. Po připravení předlohy se postupovalo tak jak je popsáno v kapitole číslo 4 pomocí osvitů. Celé síto se důkladně vymylo a šablona byla připravena. Na výrazně žluté oči byla vyřezána šablona z papíru.

Obrázek 14: Šablona na síto

Obrázek 15: Šablona na síto

5.2. Průběh tisku na materiál

Nejprve byly namíchány požadující odstíny barev a provedena zkouška tisku a přetisků. Všechny stříhové části se připevnilly na tiskařský stůl, aby nedošlo k pohnutí textilie. Dalším krokem byl samotný tisk přes připravené síto (Obr. 16). Než došlo k přetisku, musela se první vrstva vysušit. Na obrázcích 17 a 18 jsou vidět některé potištěné díly. Natisknutý motiv se musel nechat uschnout a přežehlit, aby se zafixoval.

Obrázek 16: Připravené síto s přímou šablonou

Obrázek 17: Ukázka potištěných dílů na pracovním stole.

Obrázek 18: Ukázka rozložených dílů na tiskařském stole při práci.

6. Realizace kolekce

6.1. Návrhy modelů

Obrázek 19: Studie návrhů modelů, které byly použity k finálnímu výběru kolekce.

6.2. Popis kolekce

Kolekce je tvořena pěti modely s charakterem scénického kostýmu, které byly vybírány z návrhů na Obr. 19. Byl vybrán oděv číslo 1, 4, 6, 7, 8. Oděvy nejsou určeny na běžné nošení. Hlavním prvkem je polygrafický motiv kocoura, který je na každém modelu uspořádán jinak. Kocour není vždy natištěn celý, to poukazuje na symbol jeho nadpřirozenosti. Střihy jsou pojaty výstředním způsobem, kladou důraz na emocionalitu příběhu. Většina výrobků je spíše geometricky řešena, zobrazuje pocit rozpolcenosti knižní postavy pomocí hran a členění. Tvarově na sebe vzájemně navazují. Barvy černá, červená a žlutá byly vybrány s ohledem na tajemnost a gradaci příběhu. Černošedý tisk na černém materiálu působí právě tajemně.

Pro uskutečnění kolekce byly zvoleny tři svrchní materiály doplněné podlepením a polyesterovými podšívkami. Černý bavlněný kepr, jako technická tkanina schopná držet tvar a podpořit tak prostorové uspořádání. Černý polyesterový semiš pro svůj živočišný vzhled. Červený vlněný flauš byl použit, protože působí mohutně a křiklavě.

Všechny modely byly nejprve vyrobeny z papíru, některé i vícekrát. Výběr několika papírových střihů je na Obr. 20 - 25. Na každý návrh byl aplikován jiný střih. Technickou podporou pro zhotovení všech modelů byl plastový proužek vsítý do švů.

Pro údržbu všech oděvů je doporučeno chemické čištění.

Obrázek 20: Papírová modelace prvního modelu

Obrázek 21: Papírová modelace prvního modelu, zadní díl

Obrázek 22: Papírová modelace první model, pohled z boku

Obrázek 23: Papírová modelace 2. model

Obrázek 24: Papírová modelace 2. model zadní díl

Obrázek 25: Základní střih na pelerínu

6.3. Použitý materiál.

Kepr černý

Složení: 100% bavlna

Semiš černý

Složení: 100% polyester

Flauš červený

Složení: 100% vlna

Podšívka černá

Složení: 100% polyester

Podšívka žlutá

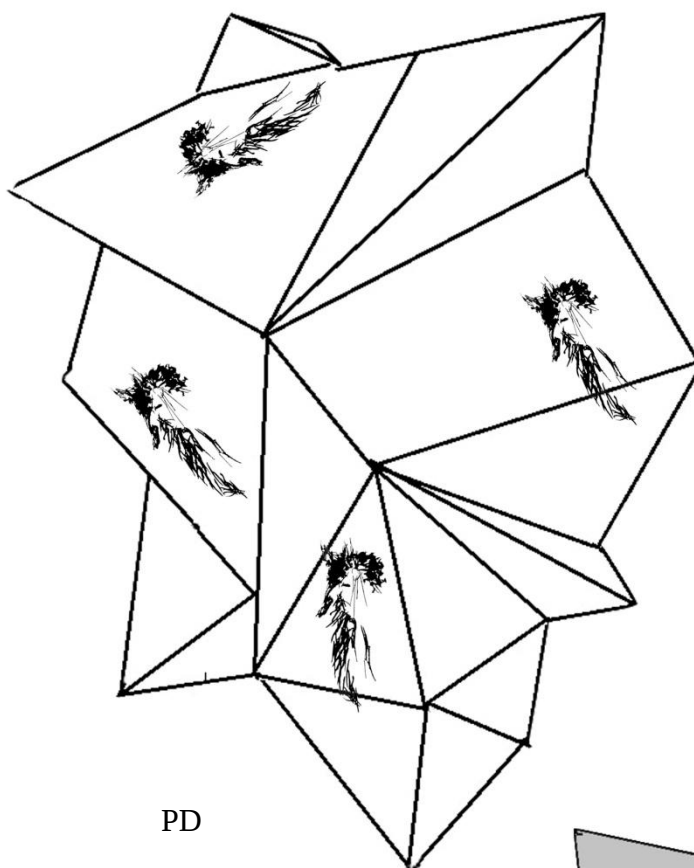
Složení: 100% viskóza

6.4. Střihová konstrukční modelace

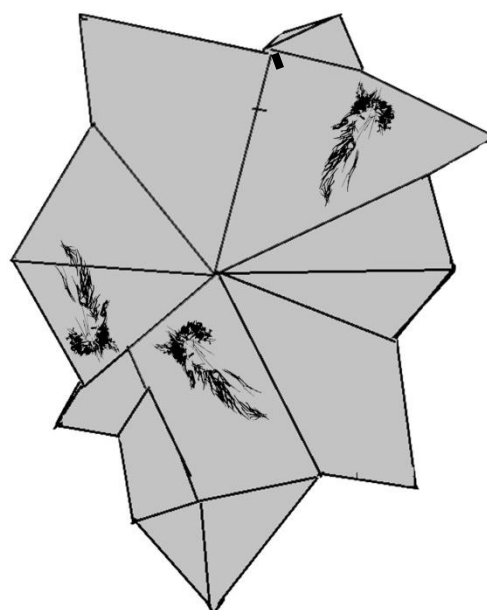
Model číslo jedna

Jedná se spíše o unisexový model více než o dámský, střih je velké pončo s otvory na ruce v bočních liniích. Z každé strany je jiný úhel pohledu. Cípy modelu směřují do všech stran jako osobnost muže. Konstrukce vycházela ze základního střihu na pelerínu (Obr. 25), následně byl střih rozčleněn na díly podle návrhu a vykreslován do potřebné prostorovosti. Důležité bylo, aby všechny strany dílů byly stejně dlouhé, tak jako je přiléhající strana. Pro kontrolu byl vyroben model z papíru (Obr. 20 - 22). Bylo zjištěno, že výsledný tvar se musí upravit, aby byl podobnější návrhu. Některé díly se musely zmenšit. Na toto pončo byl vybrán černý kepr pro svou schopnost držet tvar. Před natisknutím vzoru bylo nutno některé díly sešít kvůli tisku vzorů přes šev. Pro tento model byl vybrán vzor části kocoura v menším měřítku (Obr. 15). Dalším krokem bylo zkompletovat všech třicet dílů, pro vyztužení hran byl použit plastový proužek, který se všíval do švu. Na zadním díle u průkrčníku je použito skryté zdrhovadlo, aby šla dobře prostrčit hlava. Aby celý model dobře seděl na ramenou, byla použita ramenní vycpávka. Oděv je začištěn pomocí podsádek a černou podšívkou.

PD

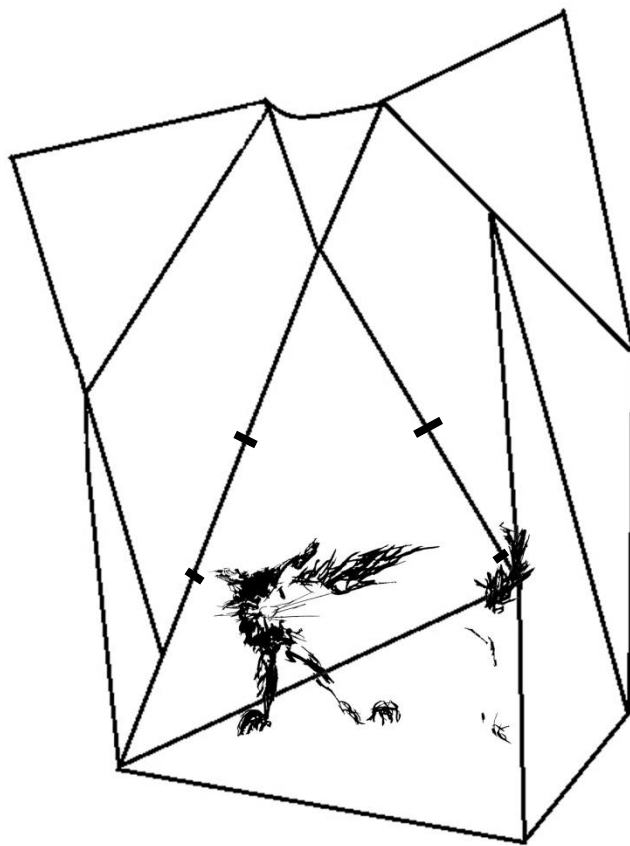

ZD

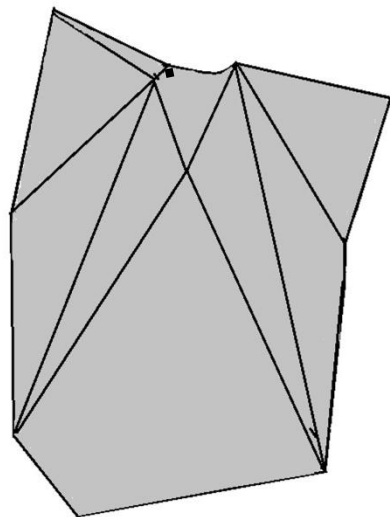
Model číslo dvě

Tento model je svou siluetou podobný oděvu číslo jedna, skládá se z dvaceti různě velkých dílů, většinou trojúhelníků. Jedná se o asymetrický převlečník s otvory na ruce u předního dílu. Na zadním díle u průkrčníku je skryté zdrhovadlo. Základní stříh vychází ze stříhu peleríny (Obr. 25), který byl následně upraven do podoby návrhu. Jako materiál byl zvolen černý semiš, který umocňuje živočišný nádech. Tento materiál je jemný a proto se musel v oblasti švů více vyztužit, bylo použito podlepení a umělý všitý proužek. Svrchník je začištěn podsádkami a podšívka má tvar peleríny. Na vyztužení v ramenou byla použita ramenní vycpávka. Tisk na tomto modelu je jeden velký kocour s přetiskem na předním díle dole napravo. Před tiskem musely být některé díly předem sešity, protože tisk přesahuje několik dílů.

PD

ZD

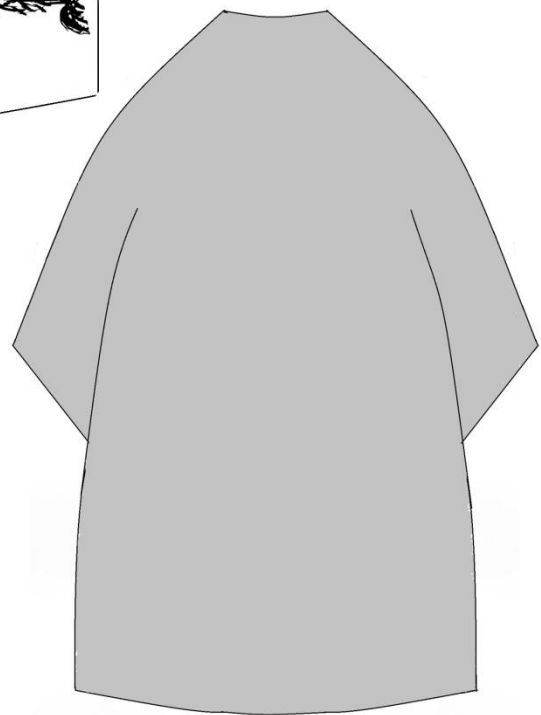
Model číslo 3

Velký červený kabát s monumentální siluetou má celkově působit surově. Symbolizuje krev a závažnost mužova prohřešku, kdy zabil svou ženu sekerou. Předním dílům dominují dva velcí kocouři, symboly nadpřirozeného tvora. Koncepce střihu vychází z pánského raglánového kabátu následně vymodelovaného na panně do konečné idey. Rukáv byl upraven na kimonový. U krku je stojací límec směřující až pod bradu. Kabát je zapínán na stiskací knoflíky. Materiálem je červený flauš, celé díly byly vyztuženy kabátovým podlepením a doplněny o plastový všitý proužek a ramenní raglánovou vycpávku. Černá podšívka kontrastuje s vrchní textilií a je v souladu s tiskem kocoura. Začištění je pomocí podsádky a zahnutí rukávů a spodního okraje.

PD

ZD

Model číslo 4

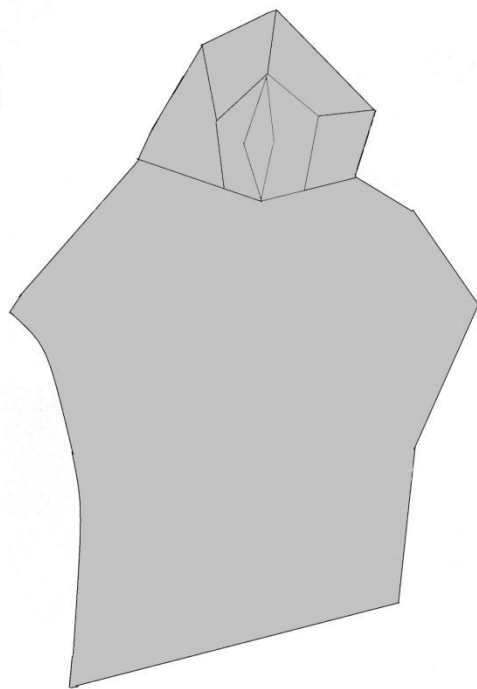
Model je rozměrný svrchník s kapucí. Kapuce symbolizuje zahalený mozek alkoholika. Osobitým prvkem je žlutá podšívka podtrhnutá hranatým stříhem kapuce simulující kocourovo oko. Další sjednocující element je tisk dvou kocourů na čelních částech.

Konstrukce vycházela opět ze základního stříhu na pelerínu, který se musel zvětšit podle návrhu a okolo narýsovat celý obrys. Kápě se modelovala na panně. Obrys celého kabátu je vyztužen umělým všitým páskem k udržení požadujícího tvaru. Svrchník je zapínán v překrytí předních dílů pomocí stiskacích knoflíků.

PD

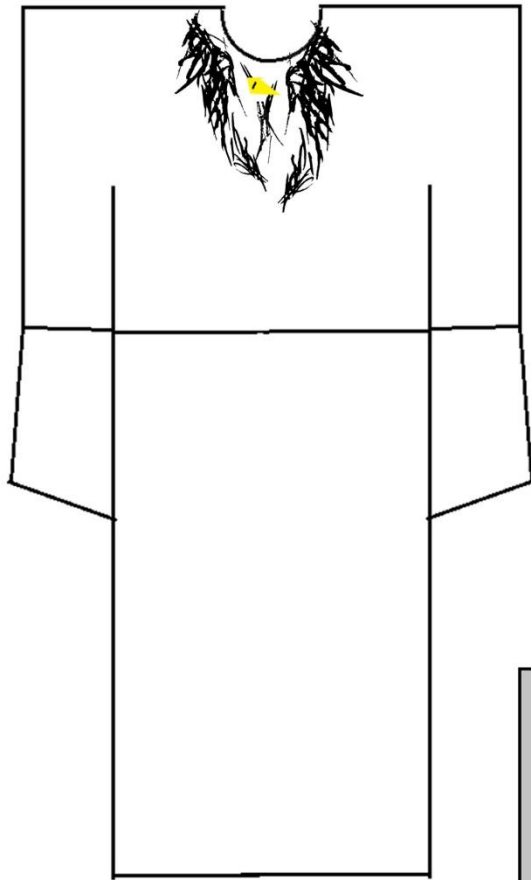

ZD

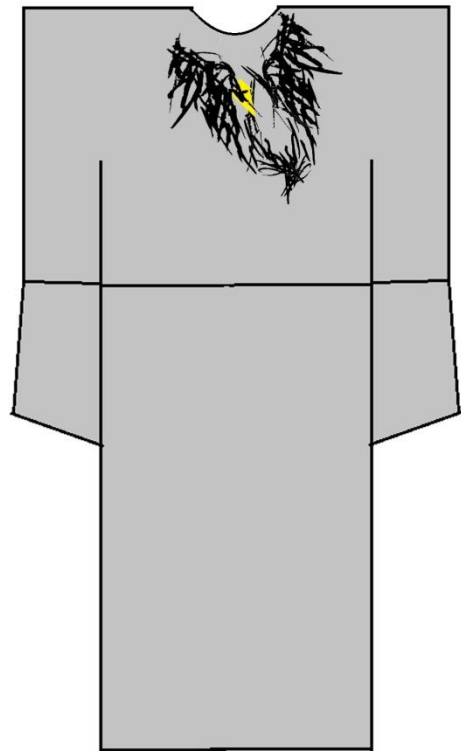
Model číslo 5

Tento model připomíná mohutné šaty s hranatými a širokými rameny. Je formován jednoduchým střihem složeným z několika obdélníků a otvorů. Rukávy jsou od těla odděleny až u lokte a vedou do mírného zvonu. Polygrafie na oděvu je schválně umístěna okolo krku, jakoby kocour na svého nositele zařval jako na konci povídky, když byl zazděn společně s mrtvolou ženy. Jako materiál je použit umělý semiš s černou podšívkou. Průkrčník je začištěn podsádkou, rukávy a spodní lem jsou podehnuty.

PD

ZD

7. Výsledná fotodokumentace

7.1. Model číslo 1

7.2. Model číslo 2

7.3. Model číslo 3

7.4. Model číslo 4

7.5. Model číslo 5

8. Závěr

Během bakalářské práce se moje myšlenky postupně rozvíjely. Úplně prvotním nápadem bylo utvořit čistě dámskou kolekci inspirovanou nějakou hororovou povídkou. Po přečtení několika povídek od Edgara Allana Poea jsem se do jeho děl velmi vžila. Poeův smysl pro popis situace mě přímo uchvátil. Najednou jsem chtěla do oděvů vložit hlubší smysl. Před tvorbou návrhů jsem si znovu přečetla již vybranou povídku Černý kocour a hned jsem měla hlavu plnou myšlenek a vzrušení, které ve mně četba zanechala. Proto jsou modely a ilustrace velmi subjektivní a pro někoho třeba i nepochopitelné, protože každý člověk bude příběh prožívat svým způsobem. Charakter modelů se tedy postupně vyvíjel a změnil z čistě oděvní dámské kolekce na scénické kostýmy vhodné jak pro ženy, tak pro muže. Při vytváření a modelaci střihů jsem získala novou zkušenost s improvizací modelace na panně, protože tímto způsobem jsem si lépe představila výsledný tvar. Ohledně tisku jsem nejprve zamýšlela na každý oděv jiný motiv. Nakonec jsem se rozhodla pro kresbu jednoho kocoura, který celou kolekci sjednotil. Překvapením pro mě bylo, že pro vyztužení modelů stačil jen umělý výstužný proužek, jež se všíval do švů v potřebných místech. Celá kolekce měla působit hororovým dojmem, myslím, že se mi tohoto cíle podařilo dosáhnout.

9. Seznam použitých zdrojů:

- [1] HOLÁ, Jana a Jindra ONDRYÁŠOVÁ. *English & American Literature*. 1. vyd. Havlíčkův Brod: Fragment, 1997, 264 s. ISBN 80-7200-155-8.
- [2] VANČURA, Zdeněk a kolektiv. *Slovník spisovatelů: Spojené státy americké*. 1. vyd. Praha: Odeon, 1979.
- [3] MOCNÁ, Dagmar. *Encyklopedie literárních žánrů*. 1. vyd. Praha: Paseka, 2004, 699 s. ISBN 80-718-5669-X.
- [4] DRABBLE, Margaret a Jenny STRINGER. *The concise Oxford companion to English literature*. Rev. ed. New York: Oxford University Press, 1996, 652 p. ISBN 01-928-0039-6.
- [5] POE, Edgar Allan. *Jáma a kyvadlo a jiné povídky*. Praha: Dobrovský, 2013, 375 s. Omega (Dobrovský). ISBN 978-80-7390-011-3.
- [6] FRYDECKÁ, Emilie, Jarka VAŇOVÁ a Svatoslav KROTKÝ. *Textil - technika - současnost*. Vyd. 1. V Liberci: Technická univerzita, 2005, [9], 16 s. ISBN 80-737-2031-0.
- [7] VÝTISKOVÁ, Eva. 2002. *JAK SE DĚLÁ GRAFIKA: Tisk přes síto*. Liberec: Oblastní galerie v Liberci.
- [8] Primary Documents in American History. [online]. [cit. 2014-12-17]. Dostupné z: <http://www.loc.gov/rr/program/bib/ourdocs/Indian.html>
- KOUBSKÁ, Vlasta. 2013. Divadelní kostým: absolventi "Tröstovy katedry" scénografie DAMU = Theatre costume : graduates of "Tröster's department" of scenography at DAMU. 1. vyd. V Praze: Akademie múzických umění, 236 s. ISBN 978-80-7331-295-4.
- SEIVEWRIGHT, Simon. 2010. *Módní návrhářství: inspirace a tvorba*. Vyd. 1. Brno: Computer Press, 175 s. Základy designu. ISBN 978-80-251-2971-5.
- Encyklopedie šití: praktický průvodce technikami šití*. 1998. Vyd. 1. Praha: Knižní klub, 319 s. ISBN 80-717-6771-9.

SCHWALBACH, Mathilda V a James Alfred SCHWALBACH. [1970]. *Screen-process printing for the serigrapher*. New York: Van Nostrand Reinhold Co, 142 p.